

Kamenné obří hlavy, samopaly a cukr

Dva tisíce let starý dvoumetrový kamenný jaguár je tu společníkem sedmdesátileté mašinky, svědkové dávných indiánských kultur vedle památníků období páry a kouře.

La Democracia má sice honosné jméno, ale jinak je to tuctové městečko v nížině nedaleko od guatemalského pobřeží Pacifiku. Nemá žádnou dominantu, šedivými ulicemi občas projede pestrobarevný autobus, před obyčejnými krámkami zívají unudění prodavači. Na náměstí plném zeleně však jakoby nic trní několik desítek obřích kamenných hlav, pozorujících okolní siestu. Kde se tu vzaly? Je to výplod nějakého moderního umělce? Nikoliv! Tyto čedičové hlavy jsou staré nejméně dva tisíce let. Byly nalezeny nedaleko v místě zvaném Monte Alto. Dodnes se přesně neví, kdo a kdy je vytvořil. Předpokládá se pouze, že nejsou tak staré, jako slavné hlavy "jaguářích indiánů" Olméků od Mexického zálivu. Podle některých společných rysů se ví, že stavitelé těchto gigantů měli styk s Olméky a byli jimi ovlivněni. Hlavy jsou vysoké asi 1,5 metru. Některé se na vás dívají netečně, jako by je současný svět nezajímal, jiné se šklebí, mračí, vysmívají se vám. Co zbude po vás? Hromady nezničitelných plastových pytlíků, ležících tu a tam po ulicích La Democracia? Menší předměty pocházející z kultury Monte Alto jsou umístěny v malém, ale příjemném muzeu. Je tu i nádherná jadeitová maska a mnoho dalších exponátů.

"Odkud jste?", zeptal se nás správce muzea.

"Z České republiky".

"To neznám".

"Tedy z Československa".

"Výborně, tak od vás tu ještě nikdo nebyl, musíte se mi rychle zapsat do návštěvní knihy".

To není možné, Češi se přece vždy dostanou všude. Listujeme v knize řadu let nazpět. Opravdu jsme tu za mnoho posledních let první Češi. Správce se zálibně dívá na náš zápis. Perfektní úlovek do sbírky!

Nedaleko od La Democracia leží jiné městečko Santa Lucía de Cotzumalguapa. V jeho okolí se nachází řada dalších nalezišť velkých kamenných předmětů, jejichž autory jsou předchůdci Mayů.

Ušpiněným ukodrcaným vesnickým autobusem dojíždíme k fince (farmě) El Baúl. Vystupujeme u plotu s ostnatým drátem. Ten je přerušen bránou s budkou typickou pro vojenská zařízení. Z ní na nás koukají dva samopalníci. Tady má být archeologické muzeum? Nespletli jsme se? Rozechvělým hlasem se ptáme vojáků na "museo arqueológico".

"Jistě, pojd'te s námi".

Procházíme obrovským zemědělským zařízením, míváme na jedné straně rafinerii cukru, na druhé skromné domky dělníků. U ředitelství stojí další ozbrojenci. Za chvíli se nás ujímá úředník finky. Přicházíme k oplocené ohradě, vcházíme dovnitř a s

úžasem zůstáváme stát. Pyšný úředník nám láskyplně představuje místní muzeum. Pod provizorní stříškou na nás shlížejí krásné kamenné sochy a reliefs, vedle stojí vyřazený parní válec, dokonce i staříčká lokomotiva. Můj kolega Jirka Kraus, světem protřelý cestovatel, se zmohl na jedinou větu: "To je úlet!". Atmosféra tohoto místa byla neopakovatelná. Dva tisíce let starý dvoumetrový kamenný jaguár je tu společníkem sedmdesátileté mašinky, svědkové dávných indiánských kultur vedle památníků období páry a kouře. K tomu všemu se tu před námi naparuje pyšný úředník, za plotem stojí pozorní samopalníci a kolem pobíhají upracovaní peóni. A všude je cítit cukerná molasa. Atmosféra zašlé indiánské slávy se tu mísí s duchem románů mexického komunistického spisovatele Bruno Travena.

Když jsme si dostatečně vychutnali jedinečnost tohoto místa, dali jsme se do pátrání po okolí. Na nedalekém návrší mají být další kamenné skulptury. Finca je však obklopena nekonečnými lány cukrové třtiny.

"To je támhle pod tou osamělou ceibou", sdělil nám jeden z dělníků.

Přicházíme tam cestou kolem kolonie malých betonových baráček. A opravdu! Pod obrovským rozložitým stromem na pahorku je slavná kamenná hlava, kterou jsme viděli i v jedné publikaci. Šklebí se na nás svým neopakovatelným úsměvem.

"Tak pojd'te mládenci, já se tu už takhle dívám na svět asi 1400 let. A lidé mě celou tu dobu obdivují".

A vskutku, kolem hlavy i dokonce na ní je spousta zbytků obětních předmětů - ohořelé kusy květin, různých plodů a cukrové třtiny, vosk ze svíček, ale i flaška od nějakého alkoholu a coca coly.

"Teď si Tě slavná hlavo vyfotím, ale předtím dám stranou tyhle výdobytky naší civilizace, abych nerušil tvou důstojnost."

Nejbliže k městu Santa Lucia je další pole cukrové třtiny - Bilbao. Zde jsou prý také "las piedras" - kameny. Ptáme se nejdříve na cestu několika lidí na silnici, také obyvatelé staré chatrče nám nedokáží poradit. Spíše nás mají za pomatence. Hledat nějaké kameny a sochy na poli? Až konečně jeden stařík zná cestu, dokonce se nabízí, že nás tam dovede. Přicházíme k velké kamenné desce, která je z části vykopaná ze země. Měří asi 2 x 1,5 metru a je na ní několik reliéfů.

"Máte štěstí, že je období sucha a třtina je zatím malá, za pár týdnů bychom je tady těžko hledali, další si snadno najdete sami", řekl stařík a s "bakšišem" nás opustil. Až do setmění jsme potom běhali po poli a nacházeli další kamenné desky s reliéfy ptáků, rostlinných plodů nebo různých figur hrajících starou indiánskou hru. Sluníčko pomalu zapadalo nad kokosovými palmami a končil jeden nezapomenutelný guatemalský den.